

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه دوازدهم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیه ۶۲ از سوره مبارکه مائده

و تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ

مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾

ترجمه آیه ۶۲

و زیادی از این‌ها را می‌بینی که بر یکدیگر در گناه و اظهار دشمنی و خوردن مال حرام سرعت می‌گیرند. چقدر این‌ها بد عمل می‌کنند. (۶۲)

برداشت از آیه ۶۲ (پرهیز از بدی‌ها)

افرادی که اعتقادات صحیحی ندارند و تزکیه نفس نکرده‌اند با سرعت عجیبی به طرف گناه، دشمنی با یکدیگر و صفات رذیله می‌روند، به خوردن مال حرام می‌پردازند و طبعاً اعمال بدی می‌کنند. مسلمانان به خصوص سالکین الی الله باید از این کارها پرهیزند.

آیه ۹۳ از سوره مبارکه مائده

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَ

آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

ترجمه آیه ۹۳

برای کسانی که ایمان آورده‌اند و عمل صالح کرده‌اند، اشکالی در آنچه خورده‌اند نیست. به خصوص

وقتی که تقوا داشته و ایمان به خدا آورده و عمل صالح کرده باشند، بعد از آن هم باز تقوا را ادامه بدهند و ایمان بیاورند، باز هم تقوا را ادامه بدهند و نیکوئی بکنند و خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد. (۹۳)

برداشت از آیه ۹۳ (تقوی در کارها)

سالک الی الله باید در تمام کارها تقوای آن کار را رعایت کند زیرا هر کاری تقوایی دارد؛ مثلاً تقوای مال و خوراک و ثروت این است که از راه حلال به دست آورده باشد. عمل صالح و ایمان هم باید توأم با تقوی باشد و نیکی به مردم باید با تقوی انجام گردد تا خدای تعالی آن نیکوکار را دوست داشته باشد.

آیات ۱۰۱-۱۰۲ از سوره مبارکه مائده

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ تُبَدَ لَكُمْ تَسْأَلُكُمْ وَ إِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ

سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٠٢﴾

ترجمه آیات ۱۰۱-۱۰۲

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از چیزهای مختلف سؤال نکنید، زیرا اگر آن‌ها برای شما واضح شود، شما را ناراحت می‌کند و اگر خواستید از آن‌ها سؤال کنید، وقتی که قرآن نازل می‌شود پیرسید تا برای شما مطالب از ناحیه وحی روشن شود. خدا از آن‌ها گذشته است و خدا بخشنده حلیمی است. (۱۰۱)
قطعاً جمعی قبل از شما از آن سؤال کردند، سپس به آن‌ها کافر گردیدند. (۱۰۲)

برداشت از آیات ۱۰۱-۱۰۲ (کم حرف زدن)

یکی از چیزهایی که سالک الی الله باید کاملاً رعایت کند صمت و کم حرف زدن است، به خصوص سؤالات بی‌مورد که اکثراً اگر حقیقت آن‌ها ظاهر شود ناخوشایند است و اگر بتواند تنها به آنچه در قرآن نازل شده اکتفا کند و توضیح آن را از راسخین در علم و اهلش سؤال کند برایش بهتر است زیرا تجربه از عمل گذشتگان که سؤالات بیجایی می‌کردند و سبب کفرشان می‌شد برای آن‌ها باید کافی باشد.

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

ترجمه آیات ۱۰۳-۱۰۴

خدا هیچ گونه «بحیره» و «سائبه» و «وصیله» و «حام»^(۱) را قرار نداده است ولی کسانی که کافر شده‌اند، بر خدا دروغ می‌بندند و اکثرشان تعقل نمی‌کنند. (۱۰۳)

و وقتی که به آن‌ها گفته می‌شود که به سوی آنچه خدا نازل کرده و به سوی پیغمبر بیایید، می‌گویند: برای ما آنچه را یافته‌ایم که پدرانمان بر آن بوده‌اند، کافی است. اگر چه پدران آن‌ها هیچ چیز ندانند و هدایت نشده باشند. (۱۰۴)

برداشت از آیات ۱۰۳-۱۰۴ (عقل و خرد)

عقل همان معارف و حقایقی که در عالم ارواح از ارواح عقل کل یعنی خاتم الانبیاء و ائمه اطهار (علیهم‌السلام) یاد گرفته‌ایم می‌باشد. این علوم و حقایق ما را عقل می‌کند و نمی‌گذارد به طرف گناه و صفات رذیله برویم ولی شیطان و نفس امّاره ما را به سوی بدی‌ها می‌کشاند، به ما دروغ تعلیم می‌دهند و ما را از عقل دور می‌کنند. لذا کسانی که به خدای تعالی کافرند و بر او دروغ می‌بندند عقلشان را به کار نمی‌اندازند و به آنچه خدای تعالی بر

۱ - «بحیره» حیوانی بود که پنج بار زائیده بود و پنجمین آن‌ها ماده بود. گوش این حیوان را می‌شکافتند و او را آزاد می‌گذاشتند و اسم او را بحیره می‌گفتند و کسی حق نداشت او را محدود کند.

«سائبه» شتری بود که دوازده بار زائیده بود، آن را هم آزاد می‌گذاشتند و کسی حق کشتن و سوار شدنش را نداشت.

«وصیله» به گوسفندی می‌گفتند که هفت بار زائیده بود و یا دوقلو زائیده بود. کشتن این گوسفند را هم حرام می‌دانستند.

«حام» به حیوان نری می‌گفتند که بوسیله آن، حیوانات ماده باردار می‌شدند. وقتی ده بار حیوانات ماده را باردار می‌کرد، کسی حق سوار شدن آن را نداشت و آزاد بود. (این‌ها رسوم زمان جاهلیت بود.)

پیامبرش نازل فرموده پشت می کنند و می گویند: «آنچه پدرانمان به ما داده اند برای ما کافی است» با آنکه می دانند پدرانشان علمی نداشته اند و راهی را بلد نبوده اند.

آیات ۱۱۹-۱۲۰ از سوره مبارکه مائده

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ مَا فِيهِنَّ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

ترجمه آیات ۱۱۹-۱۲۰

خدا فرمود: امروز روزی است که راستی راستگویان به آن ها نفع می بخشد. برای آن ها بهشتی است که
از زیر درختان آن بهشتها نهرها جاری است و دائماً در آن باقی هستند و خدا از آن ها راضی است و آن ها از
خدا راضی هستند و آن فوز و رستگاری عظیمی است. (۱۱۹)
مالکیت آسمانها و زمین و آنچه در بین این ها است، مال خدا است و او بر هر چیزی قادر است. (۱۲۰)

برداشت از آیات ۱۱۹-۱۲۰ (عادت به درستی و صداقت)

سالک الی الله باید تا می تواند خود را به راستی و درستی و صداقت و سلامت نفس عادت دهد. زیرا
برای او از صداقت و درستی چیزی در دنیا و آخرت بهتر نخواهد بود، بزرگترین فایده ای که از صداقتش
می برد در درجه اول بهشتی است که همیشه در آن خواهد بود و هم خدا از او راضی است و هم او از خدا
راضی می شود و این بزرگترین پیروزی برای او است.

«سوره مبارکه انعام»

آیه ۱۱ از سوره مبارکه انعام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❁

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

ترجمه آیه ۱۱

بگو: در روی زمین سفر کنید، سپس ببینید چگونه است سرانجام کار تکذیب کنندگان. (۱۱)

برداشت از آیه ۱۱

سالک الی الله باید چشم عبرت بین داشته باشد، در زمین سیر و سفر کند، به آثار گذشتگان دقت نماید و ببیند عاقبت تکذیب کنندگان چه بوده است.

آیه ۲۱-۲۴ از سوره مبارکه انعام

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾ وَ يَوْمَ نُحْشِرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَائُكُمْ
الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فَتَنْصُرُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا
مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾ انْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَ ضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

ترجمه آیات ۲۱-۲۴

چه کسی ظالم تر از آن کسی است که بر خدا دروغ می بندد یا آیات پروردگار را تکذیب می کند؟ حتماً خدا قوم ظالم را رستگار نمی کند. (۲۱)

و روزی که همه آنها را با هم محشورشان کنیم و سپس به کسانی که مشرک شده اند بگوئیم: شریکهای که شما آنها را گمان می کردید کجایند؟ (۲۲) پس در آن روز آنها عذرشان چیزی جز این نیست که می گویند: قسم به خدایی که پروردگار ما است، ما از مشرکین نبوده ایم. (۲۳) نگاه کن چطور بر خودشان دروغ می گویند و از دست آنها می رود آنچه را به عنوان شریک به خدا افتراء می بستند. (۲۴)

برداشت از آیه ۲۱-۲۴ (تکذیب برداشت از آیات الهی)

بعضی از مردم چون به صفات رذیله گرفتار هستند و نفس خود را تزکیه نکرده‌اند به خود ظلم می‌کنند، آیات الهی را که برای هدایت آن‌ها نازل شده تکذیب می‌کنند و به خدای تعالی دروغ می‌بندند؛ این‌ها هیچگاه رستگار نشده و به حقیقت نمی‌رسند و روز قیامت وقتی از آن‌ها سؤال می‌شود آن‌هایی را که شما به آن‌ها اعتماد کرده بودید و در مقابل خدای تعالی برای آن‌ها قدرت مستقلی قائل بودید کجایند؟ آن‌ها این را هم منکر می‌شوند و می‌گویند ما مشرک نبوده‌ایم ببینید که آن‌ها چگونه به خودشان دروغ می‌بندند و راه را عوضی می‌روند.

آیات ۲۵-۲۶ از سوره مبارکه انعام

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَ إِنْ يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾ وَ هُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَ يَأْتُونَ عَنْهُ وَ إِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَ مَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

ترجمه آیات ۲۵-۲۶

و از آن‌ها کسانی هستند که گوش به سخنان تو می‌دهند و حال آنکه بر دلهای آن‌ها یک تاریکی قرار داده‌ایم که حرفهای تو را نمی‌فهمند و در گوشهای آن‌ها سنگینی قرار داده‌ایم و اگر هر نشانه‌ای را ببینند به آن ایمان نمی‌آورند تا وقتی که نزد تو بیایند و با تو بحث کنند. کسانی که کافر شده‌اند می‌گویند: این همان مطالب و افسانه‌هایی است که گذشته‌ها آورده‌اند. (۲۵) و این‌ها از شنیدن آیات خدا مردم را منع می‌کنند و خودشان هم دوری می‌کنند و این‌ها کسی را جز خودشان هلاک نمی‌کنند ولی شعور ندارند. (۲۶)

برداشت از آیات ۲۵-۲۶ (یقظه و بیداری)

سالک الی الله باید حواسش را جمع کند و سخنان حکمت آمیزی که پیامبر اسلام ﷺ از جانب خدای

تعالی آورده با دقت گوش دهد، خوب بفهمد، گوشش را باز کند و به هر نشانه‌ای که خدای تعالی او را راهنمایی کرده ایمان داشته باشد، با خدای تعالی و پیامبر اکرم ﷺ و اولیاء خدا ﷺ مجادله نکند و با بی توجهی به این کلمات گرانقیمت روبرو نشود؛ بلکه این کفارند که مردم را از حقایق باز می‌دارند و خودشان هم از آن‌ها استفاده نمی‌کنند و شعور ندارند.

آیات ۳۱-۳۲ از سورة مبارکه انعام

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا
حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ
مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَهُوَ وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ
يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

ترجمه آیات ۳۱-۳۲

کسانی که ملاقات با پروردگارشان را تکذیب می‌کنند ضرر کرده‌اند تا آن وقتی که مرگ آن‌ها دفعه‌ای می‌رسد، آن‌ها می‌گویند: ای افسوس بر ما که ما درباره‌ی آن کوتاهی می‌کردیم. آن‌ها گناهانشان را بر دوششان می‌کشند، آگاه باشید، آن‌ها بار بسیار بدی را بر دوش می‌کشند. (۳۱)
و زندگی دنیا چیزی جز بازی و کاری بیهوده نیست و حتماً خانه‌ی آخرت برای کسانی که تقوا دارند بهتر است. آیا عقلتان را به کار نمی‌اندازید؟ (۳۲)

برداشت از آیات ۳۱-۳۲ (لقاء الله)

سالک الی الله باید هدفش لقاء خدای تعالی باشد و نفس خود را برای رسیدن به این مقام تزکیه کند، کمالات روحی را کسب نماید و الاً روز به روز ضرر کرده و قیامت ناگهان می‌رسد و حسرت می‌برد که چرا خود را برای امروز مهیا نکرده‌ام تا از لقاء پروردگارم بهره‌بردارم و باید امروز بار گناه و غفلت خود را به دوش بکشم.

سالک الی الله باید بداند که دنیا اگر مقدمه برای بندگی و رسیدن به لقاء الله نباشد جز بازی بیهوده چیزی

نیست و تنها زندگی اخروی است که برای اهل تقوی ارزش دارد؛ چرا این مردم از عقلشان استفاده نمی کنند؟!

آیه ۳۹ از سوره مبارکه انعام

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمْ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَ مَنْ يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

ترجمه آیه ۳۹

و کسانی که آیات ما را تکذیب می کنند، کر و لال اند که در ظلمات قرار گرفته اند. خدا کسی را که بخواهد گمراهش می کند و کسی را که بخواهد در راه راست قرارش می دهد. (۳۹)

برداشت از آیه ۳۹ (صراط مستقیم)

سالک الی الله اگر می خواهد خدای تعالی او را دوست داشته باشد و او را در صراط مستقیم راهنما باشد، باید خود را از تاریکی جهل و انحراف نجات دهد و به راه راست که همان تمسک به قرآن و عترت است برساند.

آیه ۴۸ از سوره مبارکه انعام

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَ أَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾

ترجمه آیه ۴۸

و ما پیامبران را نفرستاده ایم، جز آنکه آنها بشارت دهنده و ترساننده بودند. پس کسی که ایمان بیاورد و خود را اصلاح کند، نه خوفی بر آنها هست و نه محزون می شوند. (۴۸)

برداشت از آیه ۴۸ (رسیدن به مقام اولیاء خدا)

مبلّغین الهی و تمام انبیاء علیهم السلام برای آنکه مردم را به ثواب‌ها بشارت دهند و از عذاب‌ها بترسانند مبعوث شده و فعالیت می‌کنند که اگر کسی راه ایمان، اعتقادات، تزکیه نفس، اصلاح روح و اعمال خود را در پیش بگیرد حتماً به مقام اولیاء خدا که نه خوفی آن‌ها را می‌گیرد و نه محزون می‌شوند، خواهد رسید.